

Mladićevo upozorenje o "genocidu" trebalo je da šokira Srbe

Author: [Rachel Irwin](#)

Vojni komandant bosansko-hercegovačkih Srba govorio je o rizicima sprovođenja sveobuhvatnih političkih planova.

Istoričar koji je ove sedmice svedočio na suđenju Ratku Mladiću govorio je o tome koliko je značajno to što je okrivljeni tvrdio da – ukoliko bi se ostvarili ciljevi koje su zagovarali lideri bosansko-hercegovačkih Srba – postoji mogućnost genocida.

U svojoj izjavi, koja je preuzeta iz zapisnika sa zasedanja skupštine bosansko-hercegovačkih Srba održane 12. maja 1992., Mladić je rekao kako "mi ne možemo očistiti, niti možemo imati sito kojim bismo prosejali sve osim Srba, ili kroz koje bi Srbi propali, a drugi ostali. Ne znam kako će [predsednik skupštine] gospodin Krajišnik i [predsednik bosansko-hercegovačkih Srba] gospodin Karadžić to objasniti svetu. Ljudi, to bi bio genocid."

Po rečima svedoka Roberta Donje (Robert Donia) – naučnog saradnika sa Univerziteta Mičigen (University of Michigan), koji je već svedočio na niz drugih suđenja pred Haškim tribunalom – bosansko-hercegovački vojni komandant je navedeni komentar izgovorio "izražavajući zabrinutost zbog toga što civilni rukovodioci formulišu ciljeve koje nisu mogli da ostvare oni koji je trebalo da ih sprovedu".

Ti ciljevi rukovodstva bosansko-hercegovačkih Srba poznati su kao "šest strateških ciljeva", a bili su usvojeni na skupštinskom zasedanju održanom 12. maja. Prvi cilj je bio "razgraničenje [srpske] države kao odvojene od drugih dveju nacionalnih zajednica", dok su ostali – po Donji – bili po svojoj prirodi geografski, jer su "definisali teritoriju na kojoj je prvi cilj trebalo da bude ostvaren".

"[Mladić] je u više navrata naglašavao da vojska može da učini samo toliko, te da su mogućnosti za to ograničene, kako zbog toga što je smatrao da Srbi ne mogu ovladati onim područjima gde nema Srba, tako i zbog toga što nisu raspolagali vojnim sredstvima da to postignu", kazao je Donja.

On je rekao da se okrivljenikovo spominjanje mogućeg genocida "izdvaja zbog toga što predstavlja izuzetno oštro upozorenje protiv preduzimanja tih radnji i [izraz njegovog] strahovanja od posledica. On ovde upotrebljava tu reč zato što je ona šokantna, zato što se ona ne pojavljuje u mnogim drugim kontekstima u tom smislu."

Predsedavajući sudija Alfons Ori (Alphons Ori) umešao se tako što je upitao da li je taj komentar bio "upozorenje političkom rukovodstvu".

"Zapravo je to bilo upozorenje svim Srbima", odgovorio je svedok.

On je rekao da se u njegovoj analizi brojnih zasedanja skupštine bosansko-hercegovačkih Srba reč "genocid" pojavila svega dva puta kada je bilo govora o onome što bi Srbi eventualno mogli učiniti drugima. A pojavljuje se 12 puta u vezi sa nečim što se događa, ili bi se moglo dogoditi, samim Srbima – kazao je Donja.

"Postojao je konsenzus oko toga da je 'genocid' prljava reč i da Srbi nisu u stanju da ga izvrše, niti su ga izvršili, te da [tu reč] ne bi trebalo koristiti u raspravama koje se vode", rekao je svedok.

Stoga je, po Donjinom mišljenju, Mladićevo upotreba reči "genocid" predstavljala ukazivanje na "šokantnu prirodu izvesnih aktivnosti za koje je on verovao da se odvijaju, ili bi mogle otpočeti zahvaljujući isuviše ambicioznom programu koji je rukovodstvo zastupalo".

Tužiocima tvrde da je Mladić, kao neko ko je u periodu od 1992. do 1996. bio komandant vojske bosansko-hercegovačkih Srba, odgovoran za zločine genocida, progona, istrebljenja, ubijanja i prisilnog raseljavanja, kojima je "doprineo ostvarenju cilja – trajnog uklanjanja bosanskih Muslimana i bosanskih Hrvata sa teritorije na koju su pravo polagali bosanski Srbi".

Optužba za genocid tiče se masakra koji je nad preko 7,000 muškaraca i dečaka bio počinjen u Srebrenici, u julu 1995. godine.

Mladić se tereti i za planiranje i nadziranje opsade Sarajeva, koja je trajala 44 meseca, i u kojoj je ubijeno skoro 12,000 ljudi.

Uhapšen je u Srbiji, u maju 2012., nakon što je 16 godina proveo u bekstvu.

Donja je rekao da se predsednik bosanskih Srba, Radovan Karadžić, dobro slagao sa najvišim predstavnicima civilne vlasti – pogotovo sa Momčilom Krajišnikom i Nikolom Koljevićem – ali da "taj nivo zajedništva nije postojao kada je u pitanju Mladić".

"Trojica političkih lidera održavali su česte neformalne sastanke i određivali šta će se desiti – a smatrali su da je njihova dužnost da postavljaju ciljeve, propišu politiku, i da je dužnost generala Mladića da to realizuje", kazao je Donja.

"Da li se to dogodilo?", upitala je tužiteljka Kamila Bajbls (Camille Bibles).

"Da, uglavnom jeste. Mnoge tenzije su se pojavile među njima zbog tih politika. Pogotovo na skupštinskim zasjedanjima, ti sukobi su postali prilično uočljivi. Ali, gledajući implementaciju politike u celini, Mladić jeste sprovodio te politike", odgovorio je svedok.

"Jesu li postojali bilo kakvi nesporazumi oko toga šta se očekivalo od Mladića? ", upitala je Bajblsova.

"Ne raspolazem nikakvim dokazima da on nije razumeo naređenja", kazao je Donja.

Tokom unakrsnog ispitivanja, Mladićev advokat Branko Lukić je osporavao kredibilitet Donje kao veštaka.

"Vi, dakle, niste politikolog i nemate nikakvo obrazovanje iz te oblasti? ", upitao ga je Lukić.

"Ja nisam politikolog", potvrdio je Donja.

Potom je Lukić od svedoka zatražio da potvrdi kako nije ni antropolog, sociolog, psiholog, demograf, statističar, advokat, niti vojni ekspert.

Napominjući da je Donja u periodu od 1981. do 2000. godine radio za finansijsku kompaniju Meril Linč (Merrill Lynch), on ga je upitao da li je tamo bio sa punim radnim vremenom. Donja je rekao da jeste.

"Jeste li ikada primali platu kao istoričar?", pitao je Lukić.

"Kao profesor istorije i nastavnik istorije – jesam", odgovorio je Donja.

"Koliko je godina to trajalo – ukoliko imamo u vidu čitavu Vašu karijeru?", upitao je branilac.

"Ne znam, oko šest ili možda sedam, ukupno", kazao je Donja.

Suđenje se nastavlja sledeće sedmice.

Rachel Irwin izveštava za IWPR iz Haga.

Location: Balkans
Bosnia and
Herzegovina

Topic: International Criminal Tribunal for the former
Yugoslavia

Focus: ICTY - Ratko Mladić
Trial

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/mladi%C4%87evo-upozorenje-o-genocidu-trebalo-je-da-%C5%A1okira-srbe>